

Beseda k županovi besedi

V prvi majski številki Dogovorov je bil objavljen intervju s predsednikom skupščine občine Ljubljana-Center, inž. Hugom Keržanom, o enkaterih aktualnih vprašanjih, ki se sedaj obravnavajo v naši občini. Na del tega intervjuja smo dobili dopis

28. aprila 1976 ste v Dogovorih objavili intervju z novoizvoljenim predsednikom skupščine občine Ljubljana-Center, dipl. inž. Hugom Keržanom. Naš novi župan je med drugim povedal, da se nekateri ljudje trudijo, da bi uveljavili svoj interes na škodo širšega. S tem v zvezi je dejal, da ... — govornica sredstev javnega obveščanja ne more biti za vse družbene ravni enaka. Najbrž tudi ne bodo mogli vsi tokovi potekati čisto od spodaj navzgor, prav zaradi osebnih interesov. Na primer, enemu samemu ekonomistu je zainteresirane občane v neki krajevni skupnosti veliko lažje prepričati, argumente servira po lastni presoji, če ni med občani nikogar enako strokovno in politično usposobljenega, ki bi z njim soočil svoje argumente. Na višji ravni pa bo svoje argumente soočilo denimo petnajst ekonomistov. Isti ekonomist, ki je v krajevni skupnosti lahko vsilil svoje osebne interese in jih je skupnost sprejela za svoje bo v družbi petnajstih enakovrednih strokovnjakov in družbenih delavcev težje uspel s svojimi parcialnimi interesi.

Morda se motim, toda citirane besede razumem kot predlog, naj bi se nekatere odločitve ne sprejemale po ustavnih in samoupravnih poti z razpravami od baze, od krajevne skupnosti navzgor, ampak med strokovnjaki na neki višji ravni. »Parcialni« interesi pa se lahko uveljavijo na vseh ravneh, tem lažje tam, kjer je krog sodelujočih manjši ali celo zaprt. Izkušnja nas uči, da ne botruje napačnim stališčem samo neznanje, ampak prav pogosto oportunitizem. Pred zadnjim pa tudi dobri strokovnjaki niso imuni, zlasti če so ali materialno zainteresirani ali kakorkoli odvisni, morda v skrbi za svoj položaj. Naših petnajst ekonomistov bo zato pred očmi najširše javnosti ravnalo tudi v strokovnem pogledu pravilneje, kot »na višji ravni«, a v ožjem krogu.

Strah, da bi mogel en sam ekonomist potegniti za seboj politično in strokovno nezrele občane izraža po mojem mnenju nevero v ljudske množice. Mi, ki smo aktivno sodelovali v NOB, pa vemo, da zlasti v herojski Ljubljani za dvom v politično zrelost občanov ni prav nobene osnove. Tisti, ki dvomi v politično »usposobljenost« krajanov, dvomi v njihovo zrelost za samoupravo, dvomi v smiselnost naše ustavne ureditve.

Gotovo niso vsi občani v ekonomiji strokovno tako podkovani kot naših petnajst ekonomistov, zato pa vedo nekateri več o zdravstvu, o kulturi, o urbanizmu, o šolstvu, o politiki, o kmetijstvu, o ljudski obrambi. Ekonomske argumente bodo mogli preveriti tudi s stališča drugih družbenih koristi. Ni dvoma, da je gospodarstvo osnova, ni pa edina vsebina in nikakor ne edini cilj naše družbe. Izhajamo od človeka z vso razneolikostjo njegovih interesov. Ali ne grozi našim petnajstim ekonomistom, da bi se njihovo delo »na višji ravni« brez sodelovanja in kontrole široke javnosti izmaličilo v tehokratsko odločanje? Ali niso tehokratski sklepi, ki so morda z ožko strokovnega stališča še sprejemljivi, v luči najširših družbenih koristi

tovarišice Alenke Gerlovič. Menili smo, da je najbolje, dati tovarišu Keržanu še zadnjo besedo. Tako v tej rubriki danes objavljamo oba omenjena prispevka.

UREDNIŠTVO

lahko tudi parcialni in torej napačni? »Širše interese« je torej mogoče zares in trajno uveljavljati samo s sodelovanjem množic »čisto od spodaj navzgor«, z doslednim uresničevanjem samoupravljanja začeni s krajevnimi skupnostmi. Naša ustava naj bo orožje ljudstva proti tehokratskim maličenjem družbe.

Ali naj po vsem tem razumem županovo izjavo, da »govornica sredstev javnega obveščanja ne more biti za vse družbene ravni enaka« tako, da naj tudi tisk daje prednost »petnajstim ekonomistom na višji ravni«, krajevni skupnosti pa naj v primeru razhajanja stališč zapre usta? Če je tov. Keržan s svojo izjavo mislil tako, sem kot občanka občine Ljubljana-Center resno zaskrbljena.

Alenka Gerlovič

Spoštovani tovariš urednik!

Zahvaljujem se Vam za poslano pripombo tov. Alenke Gerlovič na moj intervju, ki ste ga objavili v Dogovorih 28. aprila 1976 pod naslovom Županova beseda.

Zahvaljujem se tudi tov. Gerlovičevi, ker me je opozorila na druge možnosti interpretacije mojih izjav. Priznam, da nisem govornik, obenem pa je bil citirani del samo del nečesa, o čemer sem razmišljal, del celote, ki ni bila dorečena in je zato tudi slaba ali celo politično »prašljiva« — taka, da je zbudila skrb naše občanke.

Kaj sem hotel povedati?

Najbrž ne to, da bi morali spremeniti naš iz baze izvirajoč sistem, našo ustavno zakovano pot, ki izhaja iz delegatske osnove. Jasno mi je, da bomo vrsto nalog reševali na najširši osnovi v Krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih. Tu bomo razpravljali npr. o družbeni samozaščiti, o izoblikovanju našega sodstva kot posledice naše ustavne določene poti, o interesnih skupnostih, skratka o vsem, kar zahteva družbenopolitično verifikacijo. Sigurno tu ne more biti dilem o ciljih h katerim stremimo, ki smo jih z ustavo zapisali.

Ob teh globalnih vprašanjih pa se v delu delegatov pojavlja tudi vrsta vprašanj in nalog, ki so le izoblikovanje političnih rešitev, so pa zato, hočemo ali nečemo v veliki meri tehnične, ekonomske ali organizacijske značaja. Pri tem mislim npr. na kvantifikacijo pri prispevnih stopnjah, pri taksah, pri prometnem režimu, pri trendih razvoja posameznih panog gospodarstva itd., itd.

Pri tem pa mislim — da posega odločitev za določene ukrepe bolj v strokovne kroge (kot so ekonomisti, inženirji, organizatorji proizvodnje), da je pri tem po potrebna širša konfrontacija, močnejša provera, izločitev možnih individualno interesno obarvanih sugestij in vsiljevanje določenih mnenj. To pa zahteva boljše in obširnejšo informacijo, več strokovnih podatkov in primerjav, globljih analiz in ocen. Te pa so verjetno možne le ob močnejši strokovni povezavi, ki bo lahko bazi dajala prave podatke.

In to sem v intervjuju želel povedati!

HUGO KERŽAN

Kolesarski izpit - manj nesreč

Skupščina SRS je osmega oktobra lansko leto na seji svojih zborov sprejela Zakon o varnosti cestnega prometa, ki v svojem 30. členu nalaga, da se morajo otroci, starejši od sedmih let, usposobiti za vožnjo s kolesom. Potrditev njihove usposobljenosti dokažejo s posebno izkaznico o opravljenem kolesarskem izpitu, ki ga po posebnem programu opravljajo v šoli. Otroci, ki se za vožnjo niso usposobili pa se smejo voziti s kolesom po cesti le v spremstvu staršev.

Omenjeni člen zakona je naložil šolam in drugim vzgojno izobraževalnim organizacijam zahtevno nalogo, da začno pripravljati vse tiste otroke, ki se žele usposobiti za samostojno vožnjo s kolesom na kolesarske izpite.

V naši občini se šola na sedmih osnovnih šolah 4711 otrok od sedmega do štirinajstega leta. Glede na sistematičen pristop prometni vzgoji, ki se odvijata že nekaj let na osnovnih šolah, je že precej učencev opravilo kolesarske izpite. Vendar so bili to učenci višjih razre-

dov dočim učenci nižjih teh izpitov niso opravljali, čeprav je precej tretješolcev in četrtošolcev, ki se vozijo s kolesom doma ali pa ga uporabljajo kot prevozno sredstvo na poti v šolo in domov.

Torej čaka naše šole, pedagoge, starše in druge velika

akcija h kateri so nekateri že uspešno pristopili. Poglejmo kakšen je potek organiziranega pristopa usposabljanja osnovnošolske mladine za samostojno vožnjo s kolesom, kar istočasno pomeni tudi trud, da se bi število nesreč zlasti med mladimi, ki so dokaj pogoste, zmanjšalo.

Že dolgo je jasno, da zaradi naraščanja prometa ne zadostuje le zgolj tehnično znanje vožnje s kolesom. Zato je glavni namen kolesarskih izpitov preveriti in ugotoviti, prek posebnega preizkusa, kakšno je otrokovo teoretično znanje o poznavanju osnovnih prometnih predpisov in s posebno vožnjo preveriti njegovo obnašanje. Nadaljevanje na 7. strani

Tu sem - vaš sem!

»Zakaj pa nisi Jožeta že pred letom prijavi-la za vrtec?« je besno vprašal oče, ko so moji starši izvedeli, da ne bom sprejet v jasli, ki so vsaj za dve leti naprej rezervirane za še nerocene dojenčke.

Oh, ta vrsta! Še tako mlad, pa se moraš že postaviti v vrsto, če želiš karkoli dobiti — me je prešinilo.

»Planiranje in načrtovanje, to je potrebno danes, ne pa to, kar delaš ti, vse brez glave in stihjsko. Poglej druge, že par let so poročeni, pa še nimajo otrok, ker pač planirajo«, se je izrečenega očitka branila mamica.

»Veš kaj,« je vzrotil očka, »pri nas v službi imamo dekleta, ki še niti fanta nimajo, s katerim bi hodile, pa so že vseeno vložile prošnje za sprejem svojih bodočih otrok v vrtec. Vidiš, to se pravi biti praktičen in misliti vnaprej, to je planiranje v danih pogojih ...!«

Začeli so se dolgi pogovori z bližnjimi in daljnimi sorodniki, prijatelji in znanci o tem, kaj bi se dalo narediti. Sogovorniki so imeli običajno malo pametnih in veliko neumnih predlogov, vsi pa so ugotavljali, da danes pri nas brez zvez ničesar več ne dosežeš.

Kljub temu sem bil sprejet v jasli čisto po redni poti, brez vsakih zvez, res pa je, da vsa stvar le ni bila tako preprosta in da sedaj hodim v vrtec na drugi konec Ljubljane.

Najprej sta oba, očka in mamica, začela pisati prošnje na vse vzgojno varstvene ustanove, in to ne eno samo, temveč po več naenkrat, v katerih sta natančno pojasnila celoten položaj. »Saj vsi tako delajo«, se je branil oče, potem, ko ga je njegov prijatelj opozoril, da imajo vrtci zato toliko prošenj, ker vsakdo napiše dve ali tri. Potem, ko so prošnjo za moj sprejem v vrtec staršem ugodno rešili, so poslali tudi vrsto obrazcev, ki jih je bilo treba izpolniti.

Očitno imajo vsi obrazci na svetu skupno lastnost, da med danimi kategorijami prav gotovo ni tiste, ki bi odgovarjala dejanskemu stanju osebe, ki tak obrazec izpolnjuje.

Poleg obrazcev je prišlo tudi vabilo, da je treba opraviti zdravniški pregled še pred sprejemom v vrtec.

Zdravniški pregled je resnično posebna kategorija, ki naj si bo še tako dobro organiziran, nikakor ne more teči brez večurnega čakanja, prerivanja in zastojev. Če prideš v ambulanto ob času, ki je naznačen na vabilu, si lahko prepričan, da ne boš prišel na vrsto, saj je čakalnica že polna ljudi, ki so dobili ista vabila. Če prideš v čakalnico uro ali dve pred časom, ko naj bi se pregled začel, prav tako ne opraviš ničesar, saj takrat še nikogar ne sprejemajo, pa tudi v vrsto se ne moreš postaviti, ker je, bojda, še ni. Moje čakanje na prvi zdravniški pregled me je izučilo, da pri celi stvari še največ zaleže sreča, da se pojavi v trenutku, ko so vsi ostali že obupali, oz. v tistem trenutku, ko se še nihče ne upa prijaviti.

Po treh dneh čakanja so mi izmerili obseg glave in težo ter ugotovili, da sem zdrav.

Sedaj veselo vsak dan hodim v vrtec, ki je sicer na drugi strani Ljubljane, kar pa ima tudi svojo dobro lastnost, saj se vsak dan vozim z avtomobilom.

Iz krajevne skupnosti, kjer sem v jaslih, se vozijo dojenčki in otroci v vrtec krajevne skupnosti, kjer stanujem, mi pa hodimo v njihov vrtec. Pravzaprav je stvar prav zabavna, posebno, če gledaš obraze staršev, ki živčno trzajo medtem ko pogledujejo na uro in preklinjajo gost jutranji ali popoldanski promet.

Tako sem si že v rosnih mladosti začel razširjati besedni zaklad s sočnimi izrazi, ki jih slovenski avtomobilisti tako radi uporabljajo za svoje stanovske kolege, sošoferje. Besedni zaklad sem si dopolnil v pogovoru s svojimi vrstniki, ki so vedeli za tiste izraze, ki jih najraje uporabljajo njihovi starši. Na ta način smo premostili odtujenost modernega človeka, ki iz štirih zidov svojega stanovanja zleze v železno kletko svojega avtomobila, na tej poti pa še komajda kislo pokima svojemu sosedu, ki prav tako opravlja selitev svojega telesa iz ene kletke v drugo.